

Remissvar från Länsteatrarna i Sverige gällande betänkandet:

Statens kulturråds och Konstnärsnämndens redovisning av uppdrag att lämna förslag om organisationsförändring (Ku2024/00280).

Presentation av Länsteatrarna i Sverige

Länsteatrarna i Sverige (LTS) är en nationell organisation som samlar de regionala scenkonstinstitutionerna i Sverige och verkar för samverkan regionalt, nationellt och internationellt. Länsteatrarna i Sverige producerar, spelar och turnerar professionell scenkonst, med en mångfald av konstnärliga uttryck, perspektiv och målgrupper. Våra 20 medlemmar är tillsammans den största aktören inom den regionala scenkonsten i Sverige.

Länsteatrarna finansieras till stor del genom kultursamverkansmodellen. Länsteatrarna är viktiga kulturinstitutioner i sina respektive län, de står för en regional förankring, ett samarbete med övriga civilsamhället och är en viktig arbetsgivare för skådespelare och annan konstnärlig scenkonstpersonal runtom i landet. Varje länsteater är en kulturinstitution som byggts upp med ett regionalt ansvar och en tung konstnärlig kompetens. De fungerar som garant för att professionell scenkonst ska finnas tillgänglig för landets alla invånare.

Inledning

Länsteatrarna i Sverige ska i följande text ge sina synpunkter på den föreslagna sammanslagningen av Statens kulturråd och Konstnärsnämnden, två välfungerande och viktiga myndigheter inom kulturområdet. Statens kulturråd har en avgörande betydelse för hela kultursektorn, inte minst för den regionala kulturen och för de institutioner som är medlemmar hos oss. Konstnärsnämnden, med sin spetskompetens inom det konstnärspolitiska området, är i sin tur oerhört viktig för kulturskaparna och för den konstnärliga utvecklingen. Båda har avgörande betydelse för vår förmåga att tillsammans nå de kulturpolitiska målen.

Att ändra strukturen på en välfungerande sektor bör ha mycket goda skäl, ekonomiska, organisatoriska eller andra. Vi kommer nedan att ge vår syn på den organisationsförändring som föreslås och de konsekvenser vi tror att den kan få för kultursektorn och för den regionala kulturen.

Sammanfattning

Länsteatrarna i Sverige motsätter sig att Konstnärsnämndens uppgifter ska inordnas i Statens kulturråd eller att de både myndigheterna slås samman.

Konstnärers villkor och förmåga att verka fritt är en grundbult i Sveriges förmåga att nå de kulturpolitiska målen. Konstnärsnämnden genomsyras av ett perspektiv där konstens och konstnärernas villkor sätts i fokus. Vi tror att det perspektivet på sikt kommer att få en mindre central roll om Konstnärsnämnden inordnas under Statens kulturråd. Vi menar också att det är viktigt att det finns flera oberoende myndigheter inom kulturområdet. Därför förordar vi att Konstnärsnämnden finns kvar som fristående myndighet.

Synpunkter

De kulturpolitiska målen och konstnärspolitiken

Vi vill poängtera att Statens kulturråd och Konstnärsnämnden är två olika myndigheter med olika uppdrag och fokusområden. Kulturrådet ser till uppbyggda strukturer för kultur, institutioner och till långsiktiga verksamhetsmål. Konstnärsnämnden har den enskilda konstnären i fokus, stöttar konstnärlig utveckling, konstnärlig projektutveckling, metodutveckling och utforskande projekt. Konstnärsnämnden stöttar den kompetensförsörjning av konstnärer som befruktar de strukturer som Statens kulturråd sedan ansvarar för. Båda myndigheterna är ovärderliga för konstfältet och bör, var för sig, stärkas och fortsatt kunna ha olika fokus och perspektiv inom kultursektorn.

Konstnärsnämndens uppgifter, med konstnären i fokus, är centrala för att vi ska kunna uppnå de kulturpolitiska målen. Vid en sammanslagning av myndigheterna ser vi en risk för att Konstnärsnämndens uppdrag och kompetens blir en mindre central del, vilket vore mycket olyckligt för hela kultursektorn.

Konstnärsnämndens styrelse har idag fokus och ansvar för just konstnärspolitiken. Styrelsen för Statens kulturråd har ett bredare uppdrag och har därför behov av kompetens inom en annan bredd av kulturfrågor. Vi ser det som viktigt att kompetensen inom båda myndigheterna bevaras. Konstnärsnämnden har idag en djupgående kunskap om konstnärers arbetsvillkor och behov. Vi befarar att styrelsens sammansättning vid en sammanslagning av myndigheterna kommer ha utrymme för mindre fokus för just konstnärernas villkor. Vi befarar att det kan få långsiktiga negativa konsekvenser för kultursektorn om konstnärsperspektivet som Konstnärsnämnden företräder blir en mindre del av en stor myndighet, såsom Statens kulturråd. Risk finns för att Konstnärsnämndens uppgifter underordnas andra perspektiv vid en sammanslagning.

Vi ser det också som viktigt att det i Sverige finns flera kulturpolitiska myndigheter som var för sig kan ha representanter för olika kulturpolitiska perspektiv gentemot andra områden och ha en spetskompetens inom sina respektive områden. Att behålla separata myndigheter är ett sätt att säkerställa att olika kunskaper, behov och perspektiv inom konstnär- och kultursektorn bevaras.

Konstnärlig utveckling

Konstnärer kan idag söka medel från både Statens kulturråd och Konstnärsnämnden. Vid ett ytligt betraktande kan det se ut som att det är överlappande ansvarsområden och kompetenser, men skillnaderna i syfte, inriktning och funktion inom statlig kulturpolitik för de två myndigheterna är avsevärda. Konstnärsnämndens uppdrag ger tydlig möjlighet att söka finansiering till konstnärlig utveckling, residens, metodutveckling och konstnärskap, medan

Statens kulturråd mer stöttar institutioner, som exempelvis våra medlemmar, samt projekt. De två myndigheternas arbete skapar möjligheter både för unga, nya konstnärer, nytänkande konstnärsprojekt och processarbete och för de organisationer som är grunden i svenskt offentligt kulturliv. Det gör att man månar både om den befintligt uppbyggda kulturella infrastrukturen, men också att den kulturella återväxten och utvecklingen gynnas. Konstnärsnämndens arbete för de fria konstnärerna är i förlängningen en stor del i kompetensförsörjningen för institutionerna. Institutionerna, däribland Länsteatrarna, får därtill del av de nya idéer och den konstnärliga utveckling som de fria utövarna kan få stöd till genom Konstnärsnämnden. Om Konstnärsnämndens uppdrag och perspektiv får mindre tyngd inom kultursektorn blir risken för konstnärlig stagnation större. Vi vill understryka vikten av att bibehålla den spetskompetens som Konstnärsnämnden har inom konstnärspolitiken, vilket vi tror gynnas av att Statens kulturråd och Konstnärsnämnden finns kvar som två separata, självständiga myndigheter.

Organisation

Länsteatrarna i Sverige anser naturligtvis att statens resurser, inte minst de som tilldelas kulturen, ska användas effektivt och ändamålsenligt. Vi kan dock inte utläsa att den föreslagna sammanslagningen av myndigheter skulle leda till stor ekonomisk besparing. Den överkapacitet, i form av lokaler, som Kulturrådet idag har måste kunna lösas på andra sätt. Den får inte bli en anledning att förändra strukturen på det kulturpolitiska området och användas som argument för en sammanslagning av kulturmyndigheter. Vid en sådan fråga måste de kulturpolitiska målen stå i fokus. Hur stora de administrativa synergieffekterna skulle bli av en sammanslagning undandrar sig vår bedömning, men vi noterar att Konstnärsnämnden inte anser att de skulle motivera den föreslagna förändringen.

Konstnärsnämnden är idag nära sin målgrupp med direktdialog med de olika konstnärsgруппerna. Att de har residensverksamhet i sina lokaler gynnar närheten till konstnärerna, vilket talar emot en flytt av Konstnärsnämnden till Kulturrådets lokaler.

Vi befarar att en sammanslagning av Statens kulturråd och Konstnärsnämnden skulle leda till en kulturell maktkoncentration som skulle var negativ för landets kulturskapare, mångfalden inom kulturen och den konstnärliga utvecklingen. Det behöver finnas fler kulturpolitiska instanser. Däremot tror vi att denna utredning kan leda till utökad samverkan mellan myndigheterna, vilket vi enbart ser positiva konsekvenser av.